

Objelodanjivanja NLB Montenegrobanke za 2012. godinu

U skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju
podataka od strane banaka

Evropska regulativa na području adekvatnosti kapitala koje se temelji na načelima Bazela II, između ostalog, predviđa transparentnost bankarskog poslovanja. Evropske banke dužne su objaviti određene informacije koje treba da omoguće dovoljan nivo informisanosti potencijalnim investitorima o rizicima kojima je banka izložena u svakodnevnom poslovanju.

U Crnoj Gori područje obaveznih objelodanjivanja uređuje Odluka o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka (u daljem tekstu Odluka). U skladu sa tom odlukom, NLB Montenegrobanka objavljuje objelodanjivanja za 2011. godinu.

NLB Montenegrobanka svoja objavlivanja ne radi na konsolidovanoj osnovi na osnovu člana 134 Zakona o Bankama. Podatke i informacije koji su predmet javnog objelodanjivanja u skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju podataka, banka je dužna da objavljuje na svojoj internet stranici.

U sljedećoj tabeli je prikazan popis potrebnih objelodanjivanja po članovima Odluke.

Za NLB Montenegrobanku nisu relevantna objelodanjivanja koja se odnose na vrste poslova koje NLB Montenegrobanka trenutno ne obavlja – sekjuritizaciju, kao ni objelodanjivanja vezana za konsolidaciju.

Član	Strategije i politike upravljanja rizicima	
6	1) Strategija i politika upravljanja svim vrstama rizika	Objelodanjivanje 1
	2) Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima, ili druge odgovarajuće aranžmane	Objelodanjivanje 2
	3) Obim i priroda sistema izvještavanja o rizicima i sistema za mjerenje rizika	Objelodanjivanje 3
	4) Politika za zaštitu od rizika i ublažavanje rizika i strategije i procesa za kontinuirano praćenje efektivnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika	Objelodanjivanje 4
7	Konsolidacija	
	1) Naziv banke sa sjedištem u Crnoj Gori koja je obveznik javnog objelodanjivanja	Objelodanjivanje 5
	2) Prikaz razlika u obimu i načinu konsolidacije za računovodstvene svrhe i potrebe supervizije na konsolidovanoj osnovi, sa osnovnim podacima o subjektima: - koji su predmet potpune konsolidacije - koji su predmet proporcionalne konsolidacije - gdje ulaganja banke u kapital tih subjekata predstavlja odbitnu stavku pri izračunu sopstvenih sredstava banke - koji nisu predmet konsolidacije niti ulaganja banke u kapital tih subjekata predstavlja odbitnu stavku pri izračunavanju sopstvenih sredstava banke	Nije relevantno
	3) Bilo koje trenutne, ili predvidive zakonske, ili druge prepreke u odnosu na brz transfer sopstvenih sredstava, ili izmirenja obaveza između nadređenog društva i njegovih podređenih društava	Nije relevantno
	4) Agregatni iznos za koji su trenutna sopstvena sredstva manja od zahtjevanog minimuma kod svih subsidijarnih lica koja nisu uključena u konsolidaciju, kao i nazivi tih subsidijarnih lica	Nije relevantno
8	Sopstvena sredstva	
	1) Sažete informacije koje sadrže glavne karakteristike svih stavki koje se uključuju u izračunavanje sopstvenih sredstava i njegovih elemenata	Objelodanjivanje 6

	2) Iznos osnovnog kapitala, uz posebno javno objelodanjivanje svih stavki koje se uključuju u osnovni kapital i odbitnih stavki	Objelodanjivanje 7
	3) Ukupni iznos dopunskog kapitala	Objelodanjivanje 7
	4) Odbitne stavke od osnovnog i dopunskog kapitala	Objelodanjivanje 7
	5) Ukupna sopstvena sredstva, umanjena za odbitne stavke	Objelodanjivanje 7
9	Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala	
	1) Sažet opis metodologija koje banka koristi za procjenu adekvatnosti internog kapitala banke	Objelodinjavanje 8
	2) Potrebni kapital za podržavanje tekućih i budućih aktivnosti	Objelodinjavanje 8
	3) Potrebni kapital za kreditni rizik za sve kategorije izloženosti	Objelodinjavanje 8
	4) Potrebni kapital za tržišne rizike	Objelodinjavanje 8
	5) Potrebni kapital za operativni rizik	Objelodinjavanje 8
10	Kreditni rizik	
	1) Definicija dospjelih nenaplaćenih potraživanja i nekvalitetne aktive (aktiva klasifikovana u kategoriju "C" ili niže)	Objelodinjavanje 9
	2) Opis metoda usvojenih za utvrđivanje rezervi za potencijalne kreditne gubitke/ispravki vrijednosti	Objelodinjavanje 10
	3) Ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda, razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti	Objelodinjavanje 11
	4) Podjela izloženosti po geografskim područjima, razvrstanih na značajna područja prema značajnim kategorijama izloženosti banke (regioni, opštine i sl.), a po potrebi i detaljnije razrađenih	Objelodinjavanje 12
	5) Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti ili tipovima drugih ugovornih strana, razvrstana na kategorije izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih	Objelodinjavanje 13
	6) Podjela svih izloženosti prema preostalom dospelju, razvrstanih prema kategorijama izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih	Objelodinjavanje 14
	7) Za sve djelatnosti koje je banka odredila kao materijalno značajne, ili za sve tipove druge ugovorne strane koje banka odredi kao materijalno značajne, iznosi: nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja; rezervi/ispravki vrijednosti; troškova rezervi za potencijalne kreditne gubitke/ispravki vrijednosti tokom izvještavanog perioda	Objelodinjavanje 15
	8) Iznosi nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, posebno iskazane, podijeljene na značajna geografska područja, uključujući, ako je to moguće, rezervacije/ispravke vrijednosti za svako geografsko područje	Objelodinjavanje 16
	9) Promjene u rezervama/isprawkama vrijednosti i rezervama/isprawkama vrijednosti za nekvalitetnu aktivu, posebno iskazanih, što obuhvata: opis rezervi/ispravki vrijednosti; početna stanja; povećanje rezervi/ispravki vrijednosti tokom izvještajnog perioda; završna stanja rezervi/ispravki vrijednosti	Objelodinjavanje 17
11	Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti	

	1) Nazivi priznatih eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija čije rejtinge banka koristi pri ponderisanju izloženosti, kao i razloge za bilo koje promjene u izboru tih institucija, odnosno agencija	Objelodinjavanje 18
	2) Kategorije izloženosti za koje se koriste rejtingi odnosno ocjene priznatih eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija	Objelodinjavanje 18
	3) Opis postupka korišćenog za transfer kreditnog rejtinga izdavaoca/emitenta i kreditnog rejtinga izdanja/emisije na stavke u bankarskoj knjizi	Nije relevantno
	4) Iznosi izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika koji su raspoređeni u svaki od stepena kreditnog kvaliteta, kao i one izloženosti koje predstavljaju odbitne stavke od sopstvenih sredstava	Objelodinjavanje 19
12	Rizik druge ugovorne strane	
	1) Opis metodologije korišćene za interno raspoređivanje kapitala i dodjeljivanje kreditnih limita izloženostima riziku druge ugovorne strane	Objelodanjivanje 20
	2) Opis politike za obezbjeđivanje kolaterala i formiranje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke	Objelodanjivanje 21
	3) Opis politike u vezi sa izloženostima prema korelacijskom riziku	Objelodanjivanje 22
	4) Procjena uticaja dodatnog kolaterala koji bi banka morala obezbijediti u slučaju pogoršanja njenog kreditnog rejtinga	Objelodanjivanje 21
	5) Bruto pozitivna fer vrijednost predmeta ugovora, pozitivni efekti netiranja, netirane tekuće izloženosti, vrijednost kolaterala koji drži banka i neto izloženost riziku druge ugovorne strane proizašla iz transakcija sa finansijskim derivatima	Nije relevantno
	6) Iznos izloženosti riziku druge ugovorne strane, izračunat u skladu sa metodima za izračunavanje izloženosti riziku druge ugovorne strane iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka, nezavisno od toga koja je metoda primjenjena	Objelodanjivanje 23
	7) Nominalna vrijednost kreditnih derivata koji se koriste kao instrument kreditne zaštite i podjela tekuće izloženosti riziku druge ugovorene strane prema kategorijama izloženosti riziku druge ugovorene strane	Nije relevantno
	8) Nominalna vrijednost kreditnih derivata, podijeljenih prema korišćenju (za sopstveni kreditni portfolio ili za aktivnosti posredovanja), uključujući i razradu u okviru pojedine vrste kreditnih derivata, zavisno od toga da li je banka primalac ili pružalac kreditne zaštite	Nije relevantno
13	Operativni rizik	
	1) Informacije o izboru metoda koji koristi za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik	Objelodanjivanje 24
14	Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica	
	1) Podjela izloženosti s obzirom na cilj ulaganja, uključujući cilj ostvarivanja kapitalne dobiti i strateške razloge, kao i pregled korišćenih računovodstvenih postupaka i metoda vrednovanja, uključujući i ključne pretpostavke i postupke koji utiču na vrednovanje, kao i značajne promjene u tim postupcima	Objelodanjivanje 25

	2) Bilansni iznos ulaganja, fer vrijednost ulaganja, a za hartije od vrijednosti kojima se trguje na berzi, upoređenje sa tržišnom cijenom kada se ona značajno razlikuje od fer vrijednosti	Objelodanjivanje 25
	3) Vrste oblik i iznos izloženosti po osnovu trajnih ulaganja u kapital drugih pravnih lica kojima se trguje na berzi, izloženosti po osnovu vlasničkih hartija od vrijednosti koje se ne kotiraju na berzi u dovoljno diverzifikovanim portfolijima i ostale izloženosti	Objelodanjivanje 25
	4) Kumulativni realizovani dobiti ili gubici koji su nastali prodajom akcija ili udjela ili na drugi način, tokom izvještajnog perioda	Objelodanjivanje 25
	5) Ukupni nerealizovani dobiti ili gubici i iznosi gubitaka uključeni u izračunavanje osnovnog ili dopunskog kapitala	Objelodanjivanje 25
15	Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige	
	1) Priroda rizika kamatne stope i ključne pretpostavke korišćene za mjerenje izloženosti riziku kamatne stope (uključujući pretpostavke o ranoj naplati kredita i kretanju depozita po viđenju)	Objelodanjivanje 26
	2) Promjene ekonomske vrijednosti, dobiti ili drugog relevantnog mjerila koje koriste zaposleni u banci zaduženi za mjerenje, praćenje i upravljanje rizikom kamatne stope, a koje su nastale zbog promjene kamatnih stopa u skladu sa korišćenim metodama za izračunavanje kamatnog rizika, raščlanjeno po valutama	Objelodanjivanje 27
16	Sekjuritizacija	
	1) Opis ciljeva banke u vezi sa sekjuritizacijom	Nije relevantno
	2) Uloga koju banka ima u procesu sekjuritizacije	Nije relevantno
	3) Obim učešća banke u svakoj od uloga koje je imala u procesu sekjuritizacije	Nije relevantno
	4) Metodi za izračunavanje iznosa izloženosti ponderisanih kreditnim rizikom koje banka upotrebljava za process sekjuritizacije	Nije relevantno
	5) Rezime računovodstvenih politika koje banka koristi za poslove sekjuritizacije, uključujući: tretman transakcije (prodaja ili finansiranje); priznavanje dobiti od prodaje; ključne pretpostavke za vrednovanje zadržanih udjela u novčanim tokovima; tretman sintetičkih sekjuritizacija, ukoliko nije obuhvaćen drugim računovodstvenim politikama	Nije relevantno
	6) Nazivi priznatih eksternih institucija kojima se banka koristila za sekjuritizaciju i vrste izloženosti za koje su korišćene procjene priznatih eksterna institucija	Nije relevantno
	7) Ukupan preostali iznos izloženosti koje je banka sekjuritizovala i koji podliježe okviru sekjuritizacije (podijeljen na tradicionalnu i sintetičku sekjuritizaciju) prema vrstama izloženosti	Nije relevantno
	8) Za izloženosti koje je banka sekjuritizovala i koje podliježu okviru sekjuritizacije: iznosi izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti i dospjelih nenaplaćenih sekjuritizovanih izloženosti, kao i iznosi gubitaka koje je banka priznala tokom izvještajnog perioda, razvrstanih po kategorijama izloženosti	Nije relevantno
	9) Ukupan iznos sekjuritizacijskih pozicija (zadržanih i kupljenih), raščlanjenih na vrste izloženosti	Nije relevantno

	10) Ukupan iznos sekjuritizacijskih pozicija (zadržanih i kupljenih), raščlanjenih na odgovarajući broj razreda u skladu sa primijenjenim ponderom rizika sa posebnim iskazivanjem pozicija koje imaju ponder rizika 1000%, ili predstavljaju odbitnu stavku od sopstvenih sredstava	Nije relevantno
	11) Ukupan preostali iznos sekjuritizovanih revolving izloženosti, podijeljenih na dio inicijatora i dio ulagača	Nije relevantno
	12) Rezime poslova sekjuritizacije tokom izvještajnog perioda, uključujući iznos sekjuritizovanih izloženosti (prema vrstama izloženosti), kao i priznatu dobit ili gubitak od prodaje prema vrstama izloženosti	Nije relevantno
17	Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	
	1) Politika i procesi za korišćenje bilansnog i vanbilansnog netiranja i obim korišćenja ovog tipa zaštite	Nije relevantno
	2) Politike i procesi za priznavanje i upravljanje kolateralom	Objelodanjivanje 28
	3) Opis osnovnih vrsta kolaterala kojim se banka koristi	Objelodanjivanje 29
	4) Glavne vrste garanta/jemaca i drugih pružalaca kreditne zaštite za kreditne derivate i njihovu kreditnu sposobnost	Nije relevantno
	5) Informacije o koncentracijama tržišnog i kreditnog rizika u okviru primijenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Objelodanjivanje 30

Objelodanjivanje 1: Strategija i politika upravljanja svim vrstama rizika

(Član 6.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

NLB Montenegrobanka je članica NLB grupe. Po svojoj prirodi je univerzalna banka, a ključno tržište na kome ostvaruje svoje prihode Crna Gora.

U cilju ostvarivanja strateških ciljeva banke, posebna pažnju je posvećena praćenju i upravljanju svim vrstama rizika sa kojima se banka suočava – kreditnom, tržišnom, kamatnom, riziku likvidnosti, operativnom, strateškom, riziku ugleda, riziku profitabilnosti i riziku kapitala. Krovna strategija upravljanja rizicima data je dokumentu *Strategija upravljanja rizicima* koja ujedno i predstavlja osnovni interni dokument kojim se definišu ishodišta za osnivanje, organizaciju i aktivnosti upravljanja rizicima u banci.

Cilj strategije upravljanja rizicima predstavlja stvaranje neophodnih uslova za ostvarivanje maksimalnih dobitaka uz prihvatljiv stepen rizika, odnosno minimiziranje rizika u ostvarivanju planiranog finansijskog rezultata. Pored ovoga, ciljevi upravljanja rizicima su maksimiziranje ekonomske vrijednosti kapitala i stvaranje neophodnih preduslova za stabilno poslovanje banke.

Uz krovnu strategiju, sveobuhvatan set internih politika, pravila i procedura, koje usvaja Odbor direktora banke, a za čije sprovođenje je zadužena Uprava i stručne službe banke, detaljnije definišu:

- Praćenje i upravljanje kreditnim rizikom sa ciljem minimiziranja gubitka po osnovu kreditnog rizika,
- Način obezbjeđivanja zadovoljavajuće likvidnosti,
- Minimizaciju uticaja na rezultat banke, kao posljedica negativnog uticaja koji proizilaze iz tržišnih rizika,
- Efikasno upravljanje operativnim rizicima, odnosno sprečavanje nastanka gubitaka po osnovu štetnih događaja koji su posljedica operativnog rizika
- Efikasno upravljanje ostalim rizicima koji su označeni kao materijalno značajni rizici

Sva interna akta NLB Montenegrobanke sa područja upravljanja rizicima usklađena su sa standardima upravljanja rizicima na nivou NLB Grupe i smjernicama koje usvaja Uprava NLB d.d.

Procesi upravljanja pojedinom vrstom rizika navedeni su u računovodstvenom dijelu godišnjeg izvještaja.

Objelodanjivanje 2: Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

(Član 6.2 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Za upravljanje rizicima, kojima je izložena NLB Montenegro banka u svom poslovanju, u prvom redu odgovorno je rukovodstvo banke, koje obavlja svoju funkciju u skladu sa projektovanim poslovnim ciljevima i strategijom o preuzimanju i upravljanju rizicima NLB Montenegrobanke.

Poslovno – finansijski plan poslovanja, kao i strategiju upravljanja rizicima i sve interne akte vezane za ovo područje usvaja Odbor direktora NLB Montenegrobanke.

Praćenje izloženosti rizicima u NLB Montenegrobanki centralizovano je u okviru Sektora upravljanja rizicima koji je samostalna organizaciona jedinica. Ovakvo centralizovano praćenje obezbjeđuje implementaciju standardizovanih i sistemsko uređenih pristupa obvladavanja rizika i razdvajanje praćenja od upravljanja rizicima, odnosno poslovne funkcije, što je neophodno zbog objektivnosti koja je potrebna kod donošenja poslovnih odluka.

Sektor upravljanja rizicima je odgovoran neposredno Upravi banke, odnosno njenim odborima (Kreditnom odboru, Odboru za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom i Odboru za operativne rizike) te Odboru direktora.

Objelodanjivanje 3: Obim i priroda sistema izvještavanja o rizicima i sistema za mjerenje rizika (Član 6.3 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Sektor upravljanja rizicima i odgovoran je i za sistem izvještavanja sa područja upravljanja rizicima i kapitalom, kako spoljnim korisnicima (Centralna banka Crne Gore, spoljni revizor, kreditori), tako i internim korisnicima (Kreditni odbor, Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom Banke, Odbor za upravljanje operativnim rizicima), te Odboru direktora.

Organizacija i razgraničenja odgovornosti područja upravljanja rizicima osmišljena su na način da sprečavaju nastanak sukoba interesa i obezbjeđuju transparentan i dokumentovan proces praćenja odluka pri adekvatnom protoku informacija po vertikali. Izvještavanje na području upravljanja rizicima u NLB Montenegrobanki obavlja se u skladu sa internim usmjerenjima, koji pored internih akata uvažavaju minimalne standarde i smjernice NLB Grupe, kao i važeću regulativu Centralne banke Crne Gore.

Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedine vrste rizika, te uspostavljene odgovarajuće baze podataka.

Sistemi mjerenja rizika sastavni su dio politika i ostalih internih akata sa područja upravljanja rizicima, koji su usklađeni sa regulativom centralne banke (za kreditni i tržišne rizike upotrebljava se standardizovani pristup, dok se za operativni rizik koristi jednostavni pristup).

Za mjerenje izloženosti kreditnom, rizikom likvidnosti, kamatnom, valutnom, cjenovnom i operativnom riziku, pored regulatornih, interno se u NLB Montenegrobanki primjenjuju interne metodologije, koje su usklađene sa bazelskim standardima i dobrom bankarskom praksom.

Objelodanjivanje 4: Politike za zaštitu od rizika i ublažavanje rizika i strategije i procesi za kontinuirano praćenje efektivnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika
(Član 6.4 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Pored zakonskih i podzakonskih akata koje propisuje Centralna banka Crne Gore, područje upravljanja rizicima uređeno je i odgovarajućim internim aktima na nivou NLB Grupe i NLB Montenegrobanke.

Interni akti nivou NLB Grupe:

- Program razvoja i minimalni standardi na području upravljanja rizicima u NLB Grupi
- Politika upravljanja i nadzora NLB Grupe
- Upravljanje rizicima u NLB d.d. i NLB Grupi
- Standardi upravljanja rizicima u NLB Grupi
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti u NLB Grupi
- Politika upravljanja kapitalom NLB Skupine
- Politika obezbjeđenja izloženosti u NLB d.d. i NLB Grupi
- Politika upravljanja kapitalnim rizikom
- Politika upravljanja rizikom profitabilnosti
- Politika upravljanja strateškim rizikom
- Strategija poslovanja sa finansijskim instrumentima u NLB Grupi
- Politika upravljanja bilansom banke NLB d.d. i NLB Grupe
- Minimalni standardi poslovanja na finansijskim tržištima

Interni akti na nivou NLB Montenegrobanke:

- Strategija upravljanja rizicima
- Strategija upravljanja tržišnim rizicima
- Strategija investiranja u dužničke hartije od vrijednosti bankarske knjige u NLB Montenegrobanci
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti
- Politika upravljanja kreditnim rizikom u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja valutnim rizicima u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja operativnim rizicima u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja rizikom zemlje u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja problematičnim plasmanima u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja dužničkim hartijama od vrijednosti bankarske knjige u NLB Montenegrobanci
- Politika upravljanja kapitalom NLB Montenegrobanke
- Plan upravljanja likvidnošću u nepredviđenim situacijama
- Okvir upravljanja operativnim rizicima u NLB Montenegrobanci
- Pravilnik razvrstavanja poslovanja banke na bankarsku i trgovačku knjigu
- Pravilnik o klasifikaciji aktive i izdvajanju ispravki vrijednosti i rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke NLB Montenegrobanke
- Procedure za praćenje, održavanje kapitala i procjenu potreba za novim kapitalom

Objelodanjivanje 5: Naziv banke sa sjedištem u Crnoj Gori koja je obveznik javnog objelodanjivanja

(Član 7.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Za javno objelodanjivanje odgovorna je NLB Montenegrobanka AD Podgorica. Sjedište banke je u Bulevaru Stanka Dragojevića 46, u Podgorici.

Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondom NLB Penzija, u kome je NLB Montenegrobanka AD Podgorica, sa upravljačkim udjelom od 51%, imala kontrolu nad poslovanjem, je tokom 2012. godine, u postupku dobrovoljne likvidacije, brisano iz Centralnog registra privrednog suda. Banci je izvršen povraćaj osnivačkog uloga u iznosu od 128 hiljada EUR.

Objelodanjivanje 6: Sažete informacije koje sadrže glavne karakteristike svih stavki koje se uključuju u izračunavanje sopstvenih sredstava i njegovih elemenata

(Član 8.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Sopstvena sredstva banke čine osnovni elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala i dopunski elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala. Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke u 2012. bili su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina
- iznos dobiti u tekućoj godini, uz saglasnost Skupštine akcionara

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital:

- nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive
- subordinisani dug
- hibridni instrumenti
- revalorizacije rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti
- manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke

Objelodanjivanje 7: Sopstvena sredstva – osnovni, dopunski kapital i odbitne stavke

(Član 8.2, 8.3, 8.4 i 8.5 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

	(000 €)
Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Iznos
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	39,425
Naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija	7,146
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	5,498
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjen za porez na dobit i druge očekivane troškove	13,234
Dobit u tekućoj godini (ukoliko su ispunjeni uslovi iz čl 4 Odluke o adekvatnosti kapitala)	
Ukupno	65,303
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	
Gubitak iz prethodnih godina	
Gubitak iz tekuće godine	49,807
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	1,007
Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući povlašćene kumulativne akcije	
Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	
Manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole	
Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke	
Ukupno	50,814
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	14,489
Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital	
Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	
Naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija	
Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive	
Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	7,244
Hibridni instrumenti (za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke)	4,000
Revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke	
Ukupno	11,244
Odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala	
Stecene sopstvene povlašćene kumulativne akcije	
Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital	
Ukupno	0
Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	11,244
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva član 8 Odluke	11,244
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva)prije odbitnih stavki	25,733
Odbitne stavke od sopstvenih sredstava	
Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	
Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	
Direktna ili indirektna ulaganja u druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% njihovog kapitala i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente koja nijesu obuhvaćena tačkom 2 ovog stava ukoliko prelazi 10% iznosa sop	
Direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% iznosa SSB, prije umanjenja koje se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
Iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjenja koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
Iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjenja koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	
Potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljene pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim licima koja	

Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene akcijama drugih banaka ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama iz Priloga 1 Odluke	
Iznos izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija, koji je u skladu sa dijelom ove Odluke kojim se uređuje sekjuritizacija, utvrdjen kao odbitna stavka od sopstvenih sredstava.	
Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava	0
Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	14,489
Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	11,244
Osnovni kapital po potrebi umanjen stav 3 člana 9 Odluke	14,489
SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital +Dopunski kapital)	25,733

Objelodanjivanje 8: Sažet opis metodologija koje banka koristi za procjenu adekvatnosti internog kapitala banke i potrebni kapital za pokriće pojedinih vrsta rizika

(Član 9.1., 9.2., 9.3., 9.4. i 9.5. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Cilj utvrđivanja interno potrebnog kapitala NLB Montenegrobanke jeste obezbjeđivanje pretpostavki za sigurno i stabilno poslovanje na dugi rok, u odnosu na rizičnost poslovanja.

Profil rizika predstavlja, između ostalog, osnovu za izračun potrebnog internog kapitala banke, odnosno onog obima kapitala, koji je potreban za pokriće svih rizika, kojima je banka izložena, naravno uvažavajući »realne« pretpostavke. Profil rizika zavisi od uspješnosti upravljanja rizicima i apetita (tolerancije) prema preuzimanju rizika, tj. maksimalnog nivoa rizika, koji banka svjesno prihvata u cilju postizanja svojih strateških ciljeva.

Profil rizika banke sastoji se od matrice rizika i matrice ocjene rizika sa zbirnom ocjenom rizika banke, te opis kvalitativnih elemenata onih vrsta rizika, kojima je banka dominantno izložena u okviru svojih poslovnih aktivnosti. U okviru matrice rizika, odnosno matrici ocjene rizika se, pored pojedinih vrsta rizika, ocjenjuju i kontrolni mehanizmi.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, banka je ocjenila materijalno značajne rizike koji utiču na poslovanje banke:

1. **Kreditni rizik** – predstavlja rizik gubitka, koji je posljedica dužnikove nesposobnosti da iz bilo kojeg razloga ne ispuni svoje finansijke i/ili ugovorne obaveze djelimično ili u cjelini. Kreditni rizik uključuje rizik koncentracije, rizik zemlje i rizik poravnanja.
2. **Tržišni rizik** – predstavlja rizik gubitka, koji nastaje kao posljedica nepovoljnih promjena cijena dužničkih i vlasničkih finansijskih instrumenata, berzanske robe, te promjene deviznih kurseva u trgovačkoj knjizi banke. Ovaj rizik je prisutan u upravljanju i trgovanju dužničkim i vlasničkim hartijama od vrijednosti, efektivni u različitim valutama, berzanskom robom i finansijskim derivatima. Uključuje takođe i valutni rizik, koji nastaje usljed nepovoljnih kretanja deviznih kurseva u bankarskoj knjizi.
3. **Kamatni rizik** – predstavlja rizik gubitka koji nastaje usljed nepovoljnog kretanja kamatnih stopa u bankarskoj knjizi.
4. **Rizik likvidnosti** – predstavlja rizik da banka neće biti sposobna ispuniti sve svoje obaveze po njihovom dospelju, bez izlaganja većim gubicima.
5. **Operativni rizik** – predstavlja rizik gubitka, koji nastaje kao posljedica neadekvatnog ili neuspješnog izvođenja internih procesa, ponašanja ljudi, djelovanja sistema ili usljed djelovanja spoljnih faktora. Operativni rizik uključuje i IT rizik, koji predstavlja gubitak koji nastaje kao posljedica neadekvatne informacione tehnologije i procesiranja, prvenstveno s aspekta obladljivosti, dostupa, cjelovitosti, nadzora i kontinuiteta. Uključuje i pravni rizik, koji predstavlja rizik gubitka, koji nastaje zbog kršenja ili nepravilnog poštovanja zakona, podzakonskih akata, uputstava, preporuka, sklopljenih ugovora, dobre bankarske prakse ili etičkih normi.
6. **Strateški rizik** – predstavlja rizik gubitka, koji nastaje usljed promjena u poslovnom okruženju banke, kao i zbog neadekvatnih poslovnih odluka, neadekvatnog izvođenja usvojenih odluka, te nedovoljnog odziva na promjene u poslovnom okruženju.
7. **Rizik ugleda** – predstavlja rizik gubitka, koji nastaje kao posljedica stvorene negativne percepcije banke od strane klijenata, poslovnih partnera, vlasnika, kreditora i regulatora/nadzornika.
8. **Rizik kapitala** – predstavlja rizik koji se odnosi na neadekvatnu strukturu kapitala u odnosu na obim i način poslovanja, odnosno na teškoće sa kojima se banka suočava prilikom pribavljanja dodatnog kapitala, posebno u slučajevima potrebe da se kapital u kratkom vremenskom roku uveća, koji mogu dodatno biti praćeni nepovoljnim uslovima u poslovnom okruženju.

9. **Rizik profitabilnosti** – predstavlja rizik koji se odnosi na neadekvatnu strukturu, odnosno disperziju prihoda ili na nesposobnost banke, da obezbjedi dovoljan i konstantan nivo profitabilnosti (npr. zbog neusklađene razmjere između troškova i prihoda).

Prvih pet nabrojanih rizika predstavljaju klasične rizike sa kojima se banke suočavaju u svom svakodnevnom poslovanju, zbog čega se i gubitak po osnovu izloženosti banke ovim rizicima može direktno mjeriti i ocjenjivati. Za preostala četiri rizika (strateški rizik, rizik ugleda, rizik kapitala i rizik profitabilnosti) se smatra da često nastaju kao posljedica drugih rizika i zbog toga je potrebno paziti da ne dođe do dvostrukog uračunavanja.

Metodologija obračuna internog kapitala za kreditni rizik

Pribici u odnosu na regulatorni zahtjev po kapitalu za kreditni rizik uključuju:

- Pribitak za kreditni rizik po osnovu koncentracije izračunava se na osnovu interne metodologije koja mjeri rizik koncentracije kreditnog portfelja u relativnom iznosu i po osnovu primjene Herfindal – Hirschman-ovog indeksa
- Pribitak za kreditni rizik koji se dobija na osnovu rezultata stresnog testiranja

Metodologija obračuna internog kapitala za tržišni rizik

Kod investiranja u dužničke hartije od vrijednosti banka ima razrađen sistem limita i način diversifikacije koji umanjuje cjenovni rizik i usmjerava banku na ulaganje isključivo u bonitetne hartije od vrijednosti, prije svega državne obveznice.

Kod valutnog rizika, banka sistemom konzervativnih limita na veoma nizak obim poslovanja u stranoj valuti obezbjeđuje održavanje valutnog rizika na niskom nivou. Pribitak za interni kapital se dobija na osnovu rezultata stresnog testiranja.

Metodologija obračuna internog kapitala za kamatni rizik

Banka održava izloženost kamatnom riziku u prihvatljivim okvirima, aktivnim upravljanjem kamatnim pozicijama i održavanjem izloženosti u okviru limita.

Pribitak za kamatni rizik, dobija se na osnovu rezultata stresnih testiranja.

Metodologija obračuna internog kapitala za rizik likvidnosti

Metodologija za obračun potrebnog internog kapitala, bazira se na scenario analizi po kojoj dolazi do povećanja kamatnih stopa na izvore ročnosti iznad godine dana. Pretpostavka je da na izvore kraće ročnosti neće doći do povećanja troškova, a da se troškovi na izvore ročnosti duže od godinu dana mogu povećati do 100 bazičnih tačaka.

Metodologija obračuna internog kapitala za rizik kapitala

Zahtjevi po kapitalu za rizik kapitala jednaki su neto povećanju potreba po kapitalu u jednogodišnjem periodu.

Izračun potreba po kapitalu:

1. Izračunava se razlika između predviđenog povećanja regulatornih kapitalnih zahtjeva i predviđenog povećanja raspoloživog regulatornog kapitala u naredna četiri kvartala
2. Pri projekcijama se ne uvažavaju moguća predviđena povećanja kapitala, za koje još uvijek nije moguće pretpostaviti da će sigurno biti realizovana (predviđene, ali još uvijek nepotvrđene dokapitalizacije, projekat prenosa loše aktive na drugo pravno lice i posljedično oslobađanje kapitala, predviđena povećanja iz ostvarenih pozitivnih rezultata i dr.)
3. Za subordinisane dugove i hibridni kapital ne pretpostavlja se prijevremeno povlačenje
4. Zahtjev po kapitalu = rezultatima izračuna od 1. do 3.
5. Bez obzira na tačku 4. važi sljedeće:
 - o Zahtjev po kapitalu = 0, ukoliko je neto povećanje potreba po kapitalu negativno (ukoliko predviđeno povećanje kapitala prevazilazi predviđeno povećanje njegovog korišćenja)
 - o Zahtjev po kapitalu = 0, ukoliko ocjenjeni osnovni kapital na kraju planskog perioda prelazi 10%

Metodologija obračuna internog kapitala za rizik profitabilnosti

Visina potrebnog kapitala za rizik profitabilnosti izračunava se kao razlika između planiranog rezultata banke i između projekcije rezultata koja se radi na kvartalnom nivou, pri čemu se u projekciju uključuje

već ostvareni rezultat u toku godine. Ukoliko je razlika negativna (projekcija je iznad plana) zahtjev po kapitalu je 0.

Metodologija obračuna internog kapitala za operativni rizik

Banka za izračun potreba po kapitalu za operativni rizik koristi Jednostavni pristup, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala

Metodologija obračuna internog kapitala za strateški rizik i rizik ugleda

Banka za pokriće potencijalnih gubitaka i izračun potreba po kapitalu za strateški rizik i rizik ugleda izdvaja 5% ukupnog regulatornog kapitala.

Metodologije izračuna internog kapitala za pojedinu vrstu rizika proizilaze i usklađene su sa metodologijama koje za izračun internog kapitala koristi matična banka NLB d.d.

Izračun internog kapitala

Rizični profil	Regulatorni zahtjevi za kapitalom	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP - om	Ukupan kapital
STUB 1			
Kreditni rizik	24.773	21.435	46.208
Operativni rizik	4.992		4.992
Tržišni rizik	15	8	23
STUB 2			
<i>Rizici koji nisu obuhvaćeni u potpunosti stubom 1</i>			
Rezidualni rizik (CRM)			
Rizik sekjuritizacije			
Rizici iz STUBA 2			
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige		5.727	5.727
Rizik koncentracije			
Ostali značajni rizici			
Rizik likvidnosti		1.103	1.103
Strateški rizik		754	754
Reputacioni rizik		754	754
Ostali rizici	383		383
Eksterni faktori			
UKUPNO	30.163	29.781	59.944

Objelodanjivanje 10. Opis metoda usvojenih za utvrđivanje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke/ispravke vrijednosti

(Član 10.2. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

NLB Montenegrobanka obračunava ispravke vrijednosti/rezerve za kreditne gubitke u skladu sa Pravilnikom o klasifikaciji aktive i izdvajanju rezervi za potencijalne kreditne gubitke NLB Montenegrobanke i važećom regulativom – Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Za potrebe konsolidacije na nivou NLB Grupe, NLB Montenegrobanka obračunava ispravke vrijednosti u skladu sa Metodologijom formiranja rezervi za kreditne gubitke na nivou NLB Grupe i Međunarodnim računovodstvenim standardom 39.

Objelodanjivanje 11: Ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda, razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

R. Br.	Vrsta izloženosti	Prosječna neto izloženost* u 2012. godini	Ukupna neto izloženost* na 31.12.2012.
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	43,260	46,451
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave	4,597	6,036
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima	1,590	305
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	127	96
7	Izloženosti prema privrednim društvima	33,963	25,666
8	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	62,360	47,495
9	Izloženosti obezbijedene nepokretnostima	196,759	183,943
10	Izloženosti prema neurednim dužnicima	49,747	43,127
11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	0	0
12	Izloženosti prema institucijama, ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom	0	0
13	Izloženosti na osnovu ulaganja u investicione fondove	0	0
14	Ostale kategorije izloženosti	2,050,751	1,953,294
	Ukupno	2,443,154	2,306,413

*neto izloženost je razlika stanja duga (tzv. »bruto izloženost« i obračunatih rezervi/ispravki vrijednosti), bez uzimanja u obzir primljenih sredstava obezbjeđenja

**prosjeak ukupnih izloženosti za četiri kvartala 2012. godine

Objelodanjivanje 12: Podjela izloženosti po geografskim područjima, razvrstanih na značajna područja prema značajnim kategorijama izloženosti banke (regioni, opštine i sl.), a po potrebi i detaljnije razrađenih

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

		Opština													
		Podgorica	Nikšić	Bar	Pljevlja	Bijelo Polje	Herceg Novi	Cetinje	Budva	Tivat	Kotor	Ulcinj	Žabljak	Ostalo	Ukupna neto izloženost
R. Br.	Vrsta izloženosti														
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	37,920	5,000	3,525				3		0	3				46,451
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave		1,732				1,471	1,913	275		77			568	6,036
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima				191	86	28								305
4	Izloženosti prema privrednim društvima	17,511	1,443	726	817	1,608	248	1,156	859	125	257	115		897	25,762
5	Izloženosti prema fizičkim licima i	14,652	5,992	2,469	2,216	3,347	1,697	4,415	2,338	1,191	1,879	2,597	35	4,667	47,495
6	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	84,253	18,346	8,848	1,951	6,967	5,059	9,413	12,168	3,652	14,792	10,152	2	8,340	183,943
7	Izloženosti prema neurednim dužnicima	19,061	10,042	5,142	112	516	75	1,489	1,701	902	102	3,282	25	678	43,127
8	Ostale kategorije izloženosti	43,577	9,184	3,713	195	782	1,759	5,472	977	391	3,517	977		1,882,750	1,953,294
	Ukupno	216,974	51,739	24,423	5,482	13,306	10,337	23,861	18,318	6,261	20,627	17,123	62	1,897,900	2,306,413

Objelodanjivanje 13: Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti ili tipovima drugih ugovornih strana, razvrstana na kategorije izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

R. Br.	Vrsta izloženosti	Trgovina	Građevina	Rudarstvo	Proizvodnja	Ostalo	Ukupna neto izloženost
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama			5,000	4,000	37,451	46,451
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave					6,036	6,036
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima					305	305
4	Izloženosti prema privrednim društvima	16,811	538	213	1,284	6,916	25,762
5	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima					47,495	47,495
6	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	41,655	12,818		6,040	123,431	183,944
7	Izloženosti prema neurednim dužnicima	16,435	8,428		6,164	12,100	43,127
8	Ostale kategorije izloženosti	35,370	12,311	195	4,299	1,901,118	1,953,294
	Ukupno	110,271	34,095	5,408	21,787	2,134,852	2,306,413

Objelodanjivanje 14: Podjela svih izloženosti prema preostalom dospjeću, razvrstanih prema kategorijama izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

U 000 EUR

Rbr.	Vrsta izloženosti	Preostalo dospijeće	Neto izloženost	Ukupna neto izloženost
1	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	Dugoročno	6,938	46,451
		Kratkoročno	39,513	
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave	Dugoročno	5,952	6,036
		Kratkoročno	84	
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima	Dugoročno	218	305
		Kratkoročno	87	
4	Izloženost prema privrednim društvima	Dugoročno	5,887	25,762
		Kratkoročno	19,875	
5	Izloženost prema fizičkim licima	Dugoročno	44,132	47,495
		Kratkoročno	3,363	
6	Izloženost obezbijeđene nepokretnostima	Dugoročno	112,138	183,943
		Kratkoročno	71,805	
7	Izloženost prema neurednim dužnicima	Dugoročno	32,961	43,127
		Kratkoročno	10,166	
8	Ostale kategorije izloženosti	Dugoročno	34,183	1,953,294
		Kratkoročno	47,269	
		Nerazvrstano	1,871,842	
Ukupno				2,306,413

Objelodanjivanje 15: Iznosi za sve vrste djelatnosti koje banka odredi kao materijalno značajne, ili za sve tipove druge ugovorne strane koje banka odredi kao materijalno značajne – stanje nekvalitetne aktive i obračunatih rezervacija / ispravki vrijednosti

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

000 Eur			
Značajne privredne djelatnosti	Stanje nekvalitetne aktive	Rezerve	% rezervi
Trgovina	44,407	13,397	30.17%
Građevina	32,426	18,777	57.91%
Proizvodnja	28,237	15,177	53.75%
Usluge	10,394	5,248	50.49%
Rudarstvo	5,530	0	0.00%
Ukupno	120,994	52,599	43.47%

Objelodanjivanje 16: Iznosi nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, posebno iskazane, podijeljene na značajna geografska područja, uključujući, ako je to moguće, rezervacije/ispravke vrijednosti za svako geografsko područje

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

u 000 EUR

Opis izloženosti	Geografska područja u Crnoj Gori						Ostalo	Ukupna neto izloženost
	Primorje		Centralna regija		Sjeverna regija			
	Bruto	Rezerve	Bruto	Rezerve	Bruto	Rezerve	Neto	
Stanje nekvalitetne aktive	10,785	2,739	127,155	57,599	1,711	642	271	78,942

u 000 EUR

Opis izloženosti	Geografska područja u Crnoj Gori			Ostalo	Ukupna dospjela nenaplaćena potraživanja
	Primorje	Centralna regija	Sjeverna regija		
Dospjela nenaplaćena potraživanja	1,116	37,643	260	0	39,019

Objelodanjivanje 17: Promjene u rezervacijama/ispravkama vrijednosti i rezervacijama/ispravkama vrijednosti za nekvalitetnu aktivu
(Član 10.9. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Opis rezerve	Početno stanje na dan 31.12.2011.	Povećanje/smanjenje u 2012. godini (01.01.2012-31.12.2012.)	Završno stanje na dan 31.12.2012.
Rezerve obračunate za izloženosti klasifikovane u C i nižim kategorijama	18.381	44.438	62.819

Objelodanjivanje 18: Nazivi priznatih eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija čije rejtinge banka koristi pri ponderisanju izloženosti, kao i razloge za bilo koje promjene u izboru tih institucija, odnosno agencija; Kategorije izloženosti za koje se koriste rejtingi odnosno ocjene priznatih eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija; Opis postupka korišćenog za transfer kreditnog rejtinga izdavaoca/emitenta i kreditnog rejtinga izdanja/emisije na stavke u bankarskoj knjizi

(Član 11. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive vrši se u Skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Banka koristi kreditne rejtinge agencije Fitch Ratings.

Međutim, kako komitenti banke nemaju dodjeljene kreditne rejtinge od strane priznatih eksternih rejting agencija i izvoznih kreditnih agencija, ponderisanje potraživanja od ovih komitenata vrši se na osnovu ostalih kriterijuma iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka.

Objelodanjivanje 19: Iznosi izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika koji su raspoređeni u svaki od stepena kreditnog kvaliteta, kao i one izloženosti koje predstavljaju odbitne stavke od sopstvenih sredstava

(Član 11. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Kako je već navedeno, komitenti banke nemaju dodjeljene kreditne rejtinge od strane priznatih eksternih rejting agencija i izvoznih kreditnih agencija. Iz tog razloga, banka prilikom obračuna ponderisane active ne vrši ponderisanje izloženosti u skladu sa kreditnim rejtinzima (na osnovu kojih se utvrđuje stepen kreditnog kvaliteta), već se ponderisanje vrši na osnovu ostalih kriterijuma iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka. U nastavku dajemo pregled izloženosti koje nemaju rejting tj. bez utvrđenog stepena kreditnog kvaliteta, prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

R. Br.	Vrsta izloženosti	Izloženost prije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Izloženost poslije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	46,451	46,451
2	Izloženost prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave	6,036	6,036
3	Izloženost prema javnim državnim tijelima	305	305
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	96	96
7	Izloženosti prema privrednim društvima	35,181	25,666
8	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	57,065	47,495
9	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	184,467	183,943
10	Izloženosti prema neurednim dužnicima	43,133	43,127
11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	0	0
12	Izloženosti prema institucijama, ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom	0	0
13	Izloženosti na osnovu ulaganja u investicione fondove	0	0
14	Ostale kategorije izloženosti	1,953,294	1,953,294

Objelodanjivanje 20: Opis metodologije korišćene za interno raspoređivanje kapitala i dodjeljivanje kreditnih limita izloženostima riziku druge ugovorne strane

(Član 12.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

NLB Montenegrobanka prati izloženost kreditnom riziku druge ugovorne strane po metodi tekuće izloženosti u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Nadomjesna kreditna vrijednost jednaka je sumi trenutne i potencijalne izloženosti. U slučaju repo poslova izloženost je jednaka tekućoj vrijednosti plasmana (koja uključuje nominalnu vrijednost i pripadajuće kamate) umanjeno za tekuću vrijednost obezbjeđenja, pri čemu najveća izloženost može biti u visini dogovorenog iznosa, koji se ne prenosi u okviru "margin call".

Praćenje izloženosti vrši se u okviru gornje granice zaduženja za pojedinačnog komitenta. Određivanjegornje granice zaduženja vrši se u skladu sa Metodologijom određivanja boniteta i gornje granice zaduženja komitenata NLB Grupe i propisima Centralne banke Crne Gore na ovom području.

Objelodanjivanje 21: Opis politike za obezbjeđivanje kolaterala i formiranje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke i procjena dodatne vrijednosti kolaterala koji bi banka morala obezbjeđiti u slučaju pogoršanja njenog kreditnog rejtinga

(Član 12.2. i 12.4. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Poslovanje sa finansijskim derivatima njihovo obezbjeđivanje i formiranje rezervi za potencijalne kreditne gubitke preciznije je definisano aktima banke. Banka je do sada ulazila u poslove sa finansijskim derivatima samo sa matičnom bankom NLB d.d. Ljubljana.

Objelodanjivanje 22: Opis politike u vezi sa izloženostima prema korelacijskom riziku

(Član 12.3. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

U slučaju da druga ugovorna strana, koja je pozvana da obezbjedi dodatno potrebno obezbjeđenje, zbog nepovoljnih kretanja na finansijskom tržištu, ne uspije da obezbjedi traženo, banka može zatvoriti sintetičke terminske poslove i naplatiti se iz postojećeg obezbjeđenja. Kod ostalih finansijskih derivata obezbjeđenje se uređuje po pojedinačnom poslu u skladu sa važećim Krovnim ugovorom za poslovanje sa finansijskim derivatima.

Objelodanjivanje 23: Iznos izloženosti riziku druge ugovorne strane, izračunat u skladu sa metodima za izračunavanje izloženosti riziku druge ugovorne strane iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka, nezavisno od toga koja je metoda primjenjena

(Član 12.6. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

I “Slobodne isporuke”

(u 000 EUR)

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost HoV ili gotovine koji se duguju banci - potraživanje banke	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4 = 3 * ponder rizika	5 = 4 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%		0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%		0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%		0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%		0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%		0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0

II "Repo" ugovori i ugovori o pozajmljivanju HOV drugoj ugovornoj strani

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost prodatih, odnosno pozajmljenih HoV drugoj ugovornoj strani	Iznos koji je banka primila, odnosno tržišna vrijednost sredstva obezbjeđenja primljenog od druge ugovorne strane	Razlika (samo ako je pozitivna)	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
Ukupno (od 1. do 5.)		0	0	0	0	0

III "Reverse repo" ugovori i ugovori o pozajmljivanju HOV od druge ugovorne strane

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost kupljenih, odnosno pozajmljenih HoV od druge ugovorne strane	Iznos koji je banka platila, odnosno tržišna vrijednost sredstva obezbjeđenja isporučenog drugoj ugovornoj strani	Razlika (samo ako je pozitivna)	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
Ukupno (od 1. do 5.)		0	0	0	0	0

IV Derivati kojima se ne trguje na berzanskom tržištu

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tekuća izloženost	Potencijalna izloženost	Ukupni troškovi zamjene	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5 = 3 + 4	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
Ukupno (od 1. do 5.)		0	0	0	0	0

V Transakcije sa dugim rokom izmirenja

R.br.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tekuća izloženost	Potencijalna izloženost	Ukupni troškovi zamjene	Ponderisana vrijednost	Potrebni kapital
1	2	3	4	5 = 3 + 4	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
Ukupno (od 1. do 5.)		0	0	0	0	0

**UKUPNO POTREBNI KAPITAL ZA RIZIKE
DRUGE UGOVORNE STRANE (zbir kapitalnih
zahtjeva pod I, II, III, IV i V)**

0

Objelodanjivanje 24: Informacije o izboru metoda koji koristi za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik

(Član 13.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Operativni rizik je rizik, koji nastaje zbog manjkavosti ili grešaka prilikom djelovanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog spoljnih događaja. Definicija uključuje pravni rizik, a ne uključuje strateški rizik i rizik ugleda. Međutim, zbog njegovog značaja, rizik ugleda se uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom, prilikom ocjenjivanja operativnih rizika.

Na području operativnog rizika za izračun zahtjeva po kapitalu, NLB Montenegrobanka koristi Jednostavni pristup.

U skladu sa smjernicama koje nameće regulativa, ali i na osnovu uvažavanja dobre bankarske prakse, NLB Montenegrobanka je uvela praksu mjesečnog izvještavanja svih identifikovanih štetnih događaja, pri čemu analiza nastalih štetnih događaja predstavlja osnova za donošenje odluka u procesu upravljanja operativnim rizicima. Kao preventivna metoda za upravljanje operativnim rizicima banka obavlja identifikaciju i procjenu operativnih rizika na svim procesima, što omogućava preduzimanje preventivnih mjera za kontrolu svih materijalnih rizika i sprečavanje nastanka potencijalnih štetnih događaja u budućnosti.

Politika upravljanja operativnim rizikom definiše način identifikacije, mjerenja, kontrolisanja i praćenja operativnog rizika. Pod „upravljanjem“ u načelu podrazumjevamo identifikovanje, mjerenje odnosno ocjenjivanje, savlađivanje i praćenje rizika, uključujući izvještavanja o rizicima kojima je banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

Objelodanjivanje 25: Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica
(Član 14 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica predstavljaju vlasničke finansijske instrumente. U finansijskim iskazima Banke ova pozicija uključuje ulaganja u kapital pravnih lica koja su klasifikovana u finansijske instrumente raspoložive za prodaju.

U skladu sa računovodstvenim politikama, nakon inicijalnog priznavanja, ova ulaganja se odmjeravaju po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti/gubici od promjene fer vrijednosti evidentiraju se u kapitalu, u okviru revalorizacione rezerve. Kada se ulaganja otuđe ili kada se njihova vrijednost obezvrijedi, kumulirane korekcije, koje su priznate u kapitalu, prenose se iz kapitala u iskaz poslovnog rezultata. Fer vrijednost instrumenata kojima se trguje na tržištu kapitala je jednaka tržišnoj cijeni. Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente koji se ne kotiraju na tržištu kapitala i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti na osnovu modela vrednovanja koji temelje na tržišnim pretpostavkama, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava nastale gubitke u poslovanju pravnog lica.

Na dan 31.12.2012. godine knjigovodstvena vrijednost ulaganja u kapital drugih pravnih lica iznosi 371 hiljade EUR. Cjelokupan iznos se odnosi na ulaganja u kapital pravnih lica, u kojima Banka nema ni značajan uticaj ni kontrolu.

Vlasnički udio Banke u kapitalu drugih pravnih lica, broj akcija i vrijednost ulaganja su dati u Revizorskom izvještaju – Napomena 15 – Ulaganja u kapital drugih pravnih lica, dok je računovodstvena politika opisana u Revizorskom izvještaju – Napomena 2.15.

U 2012. godini nije bilo realizovanih dobitaka/gubitaka od prodaje ulaganja, kao ni gubitaka od obezvrijeđenja trajnih ulaganja u kapital drugih pravnih lica.

Kumulirani nerealizovani dobiti od promjene fer vrijednosti vlasničkih finansijskih instrumenata, korigovani za efekte odloženih poreza, u izvještajnom periodu iznose 252 hiljade EUR, i iskazani su kao revalorizaciona rezerva u okviru bilansne stavke Ostali kapital (Revizorski izvještaj – Napomena 24). U strukturi sopstvenih sredstava revalorizaciona rezerva je uključena u iznos dopunskog kapitala I.

Objelodanjivanje 26: Priroda rizika kamatne stope i ključne pretpostavke korišćene za mjerenje izloženosti riziku kamatne stope (uključujući pretpostavke korišćene za mjerenje izloženosti riziku kamatne stope

(Član 15.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Priroda kamatnog rizika kojem je izložena NLB Montenegrobanka svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica pridobijanja izvora i plasiranja sredstava po različitim vrstama kamatnih stopa. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi.

NLB Montenegrobanka, u skladu sa smjernicama koje važe za članice NLB grupe, sprovodi pasivnu strategiju upravljanja kamatnim rizikom, odnosno pokušava što više, na prirodan način, da održava kamatne pozicije u okviru propisanih limita u cilju minimiziranja rizika, uz održavanje prihvatljivog nivoa profitabilnosti.

Stručne službe Banke, na osnovu redovnih gap analiza i izrade stresnih scenarija detaljno prate kamatne pozicije i, putem davanja preporuka na sjednicama Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom vezano za obim, ročnost i vrstu kamatnih stopa, utiču na kreiranje kamatonosne strukture aktive i passive banke.

Takođe, za održavanje kamatnih pozicija u okviru limita, banka koristi i finansijske derivate (Interest Rate Swaps), koji se vode po principima Hedge accounting-a.

Objelodanjivanje 27: Promjene ekonomske vrijednosti, dobiti ili drugog relevantnog mjerila koje se koristi za mjerenje, praćenje i upravljanje rizikom kamatne stope, a koje su nastale zbog promjene kamatnih stopa u skladu sa korišćenim metodama za izračunavanje kamatnog rizika

(Član 15.2. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

NLB Montenegrobanka primjenjuje BPV («Basis Point Value») metodu za ocjenu promjene tržišne vrijednosti pozicije bankarske knjige koja nastaje kao posljedica pomjeranja krive prinosa.

BPV metoda predstavlja mjeru osjetljivosti vrijednosti finansijskih instrumenata na tržišne kamatne stope, tj. promjenu zahtjevanog prinosa na tržištu. Vrijednost BPV pri uporednom pomjeranju krive prinosa za 200 bazičnih tačaka po stanju na dan 31.12.2012. iznosi – 4 mio EUR.

Objelodanjivanje 28: Politike i procesi za priznavanje i upravljanje kolateralom

(Član 17.2. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka)

Krovni dokument kojim se uređuje priznavanje i upravljanje kolateralima jeste Pravilnik o obezbjeđenjima NLB Montenegrobanke. U ovom pravilniku date su osnovne smjernice koje zaposleni u banci moraju poštovati prilikom uspostavljanja obezbjeđenja kako bi ta sredstva obezbjeđenja služila osnovnoj svrsi, odnosno ublažavanju kreditnog rizika. Pravilnik se naslanja na Bazelska načela. Osnovni princip obezbjeđenja izloženosti je da banka kao primarni izvor naplate uzima platnu sposobnost dužnika, a obezbjeđenja predstavljaju sekundarni izvor naplate, te ne mogu nadomjestiti procjenu kreditne sposobnosti dužnika.

U skladu sa regulativom i dobrom bankarskom praksom NLB Montenegrobanka je uspostavila sistem praćenja i izvještavanja o obezbjeđenjima po fer vrijednosti. Procjena vrijednosti obezbjeđenja se radi uvijek prije odobravanja plasmana i periodično u toku trajanja plasmana (za poslovne nekretnine godišnje, a za stambene nekretnine jednom u tri godine, pri čemu se pored samih procjena na terenu za određene grupe nekretnina rade i statističke reprocjene. Procjene vrijednosti obezbjeđenja za banku izrađuje ovlašćeni procjenitelj koji je stalno zaposlen u NLB Montenegrobanci, na osnovu interne metodologije, koja je usklađena sa metodologijom na nivou NLB Grupe.

Procjena kvaliteta kolaterala vrši se na osnovu njegove neto vrijednosti, tržišnih i drugih uslova za realizaciju tog kolaterala, uzimajući naročito u obzir rokove u kojima se kolateral može realizovati. Neto vrijednost kolaterala, predstavlja procijenjeni novčani iznos koji banka može ostvariti unovčavanjem ili realizacijom kolaterala na drugi način umanjen za sve troškove koji se odnose na realizaciju kolaterala.

Objelodanjivanje 29: Opis osnovnih vrsta kolaterala kojim se banka koristi

(Član 17.3. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka)

NLB Montenegrobanka kao obezbjeđenja po plasmanima prihvata različite oblike materijalnih i ličnih obezbjeđenja. Materijalna obezbjeđenja plasmana predstavljaju obezbjeđenja koja, u slučaju neispunjavanja ugovornih obaveza od strane dužnika, banka ima pravo unovčiti u cilju naplate svojih potraživanja. NLB Montenegrobanka prihvata sljedeća materijalna obezbjeđenja:

- novčani depozit
- zaloga nad hartijama od vrijednosti odgovarajućeg boniteta
- zaloga nad pokretnom imovinom
- hipoteke nad stambenim i poslovnim nekretninama i zemljištem
- druga materijalna obezbjeđenja (polise životnih osiguranja,...)

Lična obezbjeđenja plasmana nastaju onda kada se treće lice (jemac) obaveže da će izmiriti sve obaveze po plasmanu, ukoliko to ne uradi glavni dužnik (zajmoprimac). NLB Montenegrobanka prihvata sljedeća lična obezbjeđenja: mjenice, solidarna jemstva pravnih i fizičkih lica, garancije banaka, jemstva države, jemstva osiguravajućih društava,...

Odluku o vrsti obezbjeđenja i pokrivenosti plasmana, tj. odnosu procjenjene vrijednosti obezbjeđenja i visine plasmana, zavisi od ocjene boniteta klijenta i ročnosti plasmana, a donosi se od strane Kreditnog odbora banke.

Objelodanjivanje 30: Informacije o koncentracijama tržišnog i kreditnog rizika u okviru primjenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika

(Član 17.5. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka)

Prilikom odobravanja plasmana utvrđuje se rizik poslovanja sa određenim klijentom, odnosno na osnovu sveobuhvatne analize utvrđuje se njegova kreditna sposobnost, odnosno primarni izvori otplate plasmana. Obezbjedenje predstavlja sekundarni izvor otplate, zbog toga se odluke o odobravanju ne zasnivaju na vrijednosti i kvalitetu obezbjeđenja. Svakako kvalitet i vrijednost obezbjeđenja značajno utiču na kreditni rizik pojedinog plasmana. U tom smislu, NLB Montengrobanka je interno propisala minimalne odnose vrijednosti pojedinih vrsta obezbjeđenja i plasmana. Ovi odnosi, definisani su na osnovu iskustva banke i regulatornih usmjerenja, a propisani su Pravilnikom o obezbjeđenjima NLB Montenegrobanke.

U slučaju obezbjeđenja jemstvima i garancijama, posebno je bitan kreditni rizik jemca, odnosno garanta.

Zbog toga banka uvijek određuje kreditnu sposobnost davaoca garancije/jemstva, i taj iznos banka uključuje u izloženost prema tom pravnom/fizičkom licu.

Priručnik o obezbjeđenjima NLB Montenegrobanke sadrži detaljne opise procesa uspostavljanja obezbjeđenja, način unovčavanja i prenosa vlasništva i na taj način utiče na minimiziranje operativnog rizika kod kolaterala.